

ΤΟΥ **I. K. Πρεστεντέρη**

Συγκρούσεις

«Να πεθάνουμε για το Καστελλόριζο;»

Στις 4 Μαΐου 1939, η γαλλική εφημερίδα «L' Oeuvre» δημοσίευσε ένα άρθρο με τίτλο «Να πεθάνουμε για το Ντάντσιχ;». Το υπέγραφε ο σοσιαλιστής και ειρηνιστής βουλευτής Μαρσέλ Ντεά.

Ο λεγόμενος «πολωνικός διάδρομος» ή «διάδρομος του Ντάντσιχ» δημιουργήθηκε μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο σε βάρος της πττωμένης Γερμανίας κι επέτρεπε στην Πολωνία να έχει πρόσβαση στη Βαλτική.

Ταυτοχρόνως όμως κάρριζε την Ανατολική Πρωσία από την υπόλοιπη Πρωσία. Το γερμανόφωνο Ντάντσιχ (σημερινό Γκντανσκ) είχε κηρυχθεί αυτόνομη πόλη.

Η ΑΠΑΙΤΗΣΗ της χιλιερικής Γερμανίας ήταν να της επιστραφεί ο διάδρομος ώστε να ενοποιήσει εκ νέου τον εθνικό της χώρο.

Η απαίτηση αυτή αποτέλεσε τελικά το πρόσχημα που χρησιμοποίησε λίγους μήνες αργότερα ο Χίτλερ για να εισβάλει στην Πολωνία την 1η Σεπτεμβρίου 1939. Η Γαλλία κι η Αγγλία έσπευσαν στο πλευρό της Πολωνίας με την οποία είχαν συμμαχία κι έτσι ξεκίνησε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

ΤΟ ΑΡΘΡΟ του Ντεά έβρισκε τη γερμανική απαίτηση «πολύ λογική» και θεωρούσε το αντικείμενο της διαμάχης μακρινό κι αδιάφορο για τη Γαλλία.

Αναρωτιόταν ως εκ τούτου στο τέλος αν αξίζει «να πεθάνουμε για το Ντάντσιχ». Για να απαντήσει κατηγορηματικά «Όχι!».

Η απoria «γιατί να πεθάνουμε για το Ντάντσιχ;» καθιερώθηκε έκτοτε ως έκφραση ενδοτισμού. Και από αυτήν χαρακτηρίστηκαν «πουρκουάδες» όσοι την υιοθετούσαν.

ΤΗΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΛΟΓΙΩΝ και σχηματικά, η χώρα μας αντιμετωπίζει σήμερα ένα παρόμοιο δίλημμα απέναντι στην **Τουρκία**. Αξίζει να πεθάνουμε για το Καστελλόριζο;

Διάφορες παρεμβάσεις τελευταία θέτουν σε αμφισβήτηση πάγιες παραδοχές της εξωτερικής πολιτικής μας.

Ο Χρ. Ροζάκης υποστηρίζει ότι «εμείς έχουμε αναπτύξει μια μαζιμαλιστική θέση ή μια σειρά μαζιμαλιστικών θέσεων. Το Διεθνές Δίκαιο (...) δεν μας προστατεύει πάντα».

Και προσθέτει με προφανές νόημα ότι «το Καστελλόριζο είναι απομακρυσμένο από τη Ρόδο αλλά είναι κοντά στις ακτές τις τουρκικές» (Κρίτη TV).

ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ το θετικό (γι' αυτόν) παράδειγμα των Πρεστών, το Προσφυγικό και το ενδεχόμενο προσφυγής στη Χάγη για τα **ελληνοτουρκικά**, ο Ν. Μουζέλης μας καλεί «να πάρουμε αλλά και να δώσουμε» διότι διαφορετικά «το κομματικό συμφέρον υπερισχύει του εθνικού» («Το Βήμα», 28/6).

Ενώ και ο πρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ Λ. Τσοούκαλης παρατηρεί ότι «το πολιτικό μας σύστημα δεν αντέχει να προχωρήσει σε έντιμους συμβιβασμούς με τους γείτονες γιατί φοβάται το πολιτικό κόστος».

Θωρεί «προφανέστατη ασυνέπεια» να λέμε «δεν μπορούμε να πάμε στη Χάγη γιατί ενδεχομένως η Χάγη δεν θα ικανοποιήσει όλες τις διεκδικήσεις μας. Ή πιστεύεις στο διεθνές δίκαιο, το στήριζεις, το σέβεσαι (...) ή δεν το κάνεις» (29/6).

ΦΥΣΙΚΑ ΤΙΠΟΤΑ δεν απαγορεύει να αναιρούνται, να αναθεωρούνται ή ακόμη και να ακυρώνονται οι όποιες παραδοχές στην εξωτερική πολιτική.

Ούτε μπορεί κάποιος να απορρίπτει την ειρηνική διευθέτηση μιας διαφοράς, ιδίως αν η επίλυση στηριχτεί στο διεθνές δίκαιο και σε ένα διεθνές δικαστήριο, όπως η Χάγη.

Στην προκειμένη περίπτωση όμως ο συζήτηση πάσχει σε τρία σημεία.

ΠΡΩΤΟΝ, η επίλυση μιας διαφοράς είναι σαν το τανγκό. Χρειάζεται δυο. Και προς το παρόν δεν βλέπω τον δεύτερο ενδιαφερόμενο.

Έχομε μείνει να διαπραγματευόμαστε μεταξύ μας και χωρίς αντίκρισμα!

ΔΕΥΤΕΡΟΝ, συζητούμε πώς θα λυθεί μια διαφορά χωρίς να έχουμε ακόμη συμφωνήσει ποια είναι η διαφορά. Η υφαλοκρηπίδα: Το καθεστώς των νησιών; Η ΑΟΖ; Η εκμετάλλευσή της; Ο ναερίος χώρος; Τα χωρικά ύδατα;

Η μπίπος η επιθετική πολιτική ισχύος και η προσπάθεια επιβολής της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή; Διότι αν πρόκειται για το τελευταίο δεν βλέπω τι δουλειά έχουν το διεθνές δίκαιο και η Χάγη.

ΤΡΙΤΟΝ, τι ακριβώς επιδιώκουμε. Τι «θα πάρουμε» και τι «θα δώσουμε» στο νταραβέρι. Τι θεωρείται «έντιμος συμβιβασμός με τους γείτονες». Ποιες θέσεις είναι μαζιμαλιστικές και ποιες μιμημαλιστικές.

Τελικά δηλαδή αξίζει να πεθάνουμε για το Καστελλόριζο ή δεν αξίζει;

ΤΟ 432 Π.Χ. ο Περικλής δίνει μια απάντηση στη συζήτηση για το «Μεγαρικό Ψήφισμα» όπως την μεταφέρει ο Θουκυδίδης.

Η Αθήνα κήρυξε εμπόργκο στα Μέγαρα και τα Μέγαρα υποκινούσαν τους Πελοποννησίους συμμάχους τους να επιτεθούν στην Αθήνα. Αν δεν ανακαλέσουν οι Αθηναίοι το ψήφισμα θα ξέσπαγε πόλεμος.

Μεταξύ μας, το θέμα δεν ήταν ιδιαίτερα σοβαρό – άλλωστε ο Αριστοφάνης το διακωμώδησε λίγο αργότερα στους «Αχαρνείς».

Ο ΠΕΡΙΚΛΗΣ όμως λέει στους συμπολίτες του πως «δεν πρέπει να υποχωρήσουμε».

Ούτε «να αφήσετε υφισταμένη εις την συνειδήσιν σας την μομφήν ότι επολεμήσατε δι' ασήμαντον αιτίαν».

Και εξηγεί: «το ασήμαντον αυτό αποτελεί την λυδίαν λίθον προς εξακρίβωσιν και δοκιμασίαν των προθέσεών σας. Καθόσον εάν υποχωρήσετε απέναντι των θα ευρεθήτε ενόπιον νέας και επαχθεστέρας απαιτήσεως. Διότι θα νομίζουν ότι και εις τοιούτο θα υποκύψετε ένεκα φόβου» («Ιστορία», βιβλίο Α', μετάφραση Ελ. Βενιζέλου).

ΜΕ ΑΛΛΑ ΛΟΓΙΑ ο Περικλής απαντά όπως θα απαντούσε ο Τσόρτσιλ. Οτι αξίζει να πεθάνει κανείς για το Ντάντσιχ διότι το ζήτημα δεν είναι η απόσταση από το Ντάντσιχ, ούτε η αυτοτελής σημασία του, αλλά ο εχθρός που έχεις απέναντί σου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ. Τελικά ο σοσιαλιστής και ειρηνιστής Μαρσέλ Ντεά αποσχίστηκε από τους σοσιαλιστές.

Ίδρυσε το Εθνικό Λαϊκό Κόμμα και το 1944 κατέληξε υπουργός Εργασίας στη δωσιλογική κυβέρνηση του Βισού.

Μετά τον πόλεμο καταδικάστηκε ερήμην για δωσιολογισμό και πέθανε φυγάδας και κρυπτόμενος σε ένα μοναστήρι στην Ιταλία.

Συζητούμε πώς θα λυθεί μια διαφορά χωρίς να έχουμε ακόμη συμφωνήσει ποια είναι η διαφορά. Η υφαλοκρηπίδα: Το καθεστώς των νησιών; Η ΑΟΖ; Η εκμετάλλευσή της; Ο ναερίος χώρος; Τα χωρικά ύδατα; Η ΑΟΖ; Η επιθετική πολιτική ισχύος και η προσπάθεια επιβολής της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή; Διότι αν πρόκειται για το τελευταίο δεν βλέπω τι δουλειά έχουν το διεθνές δίκαιο και η Χάγη

Τίποτα δεν απαγορεύει να αναιρούνται, να αναθεωρούνται ή ακόμη και να ακυρώνονται οι όποιες παραδοχές στην εξωτερική πολιτική. Ούτε μπορεί κάποιος να απορρίπτει την ειρηνική διευθέτηση μιας διαφοράς, ιδίως αν η επίλυση στηριχτεί στο διεθνές δίκαιο και σε ένα διεθνές δικαστήριο, όπως η Χάγη

Το ελληνικό υποβρύχιο «Ωκεανός» αναδύεται στο λιμάνι του Καστελλόριζου

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ